

YH01

S2020/1 (20 p)

**Eduskunnan ja hallituksen
välinen vallanjako Suomessa**

**→ Tarkastele eduskunnan ja
hallituksen (valtioneuvosto)
välistä vallanjakoa Suomessa.**

2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

- Eduskunnan tehtävät:
- Valtioneuvoston tehtävät:

**Miten toimivat yhdessä?
→ Vallan kolmijako!**

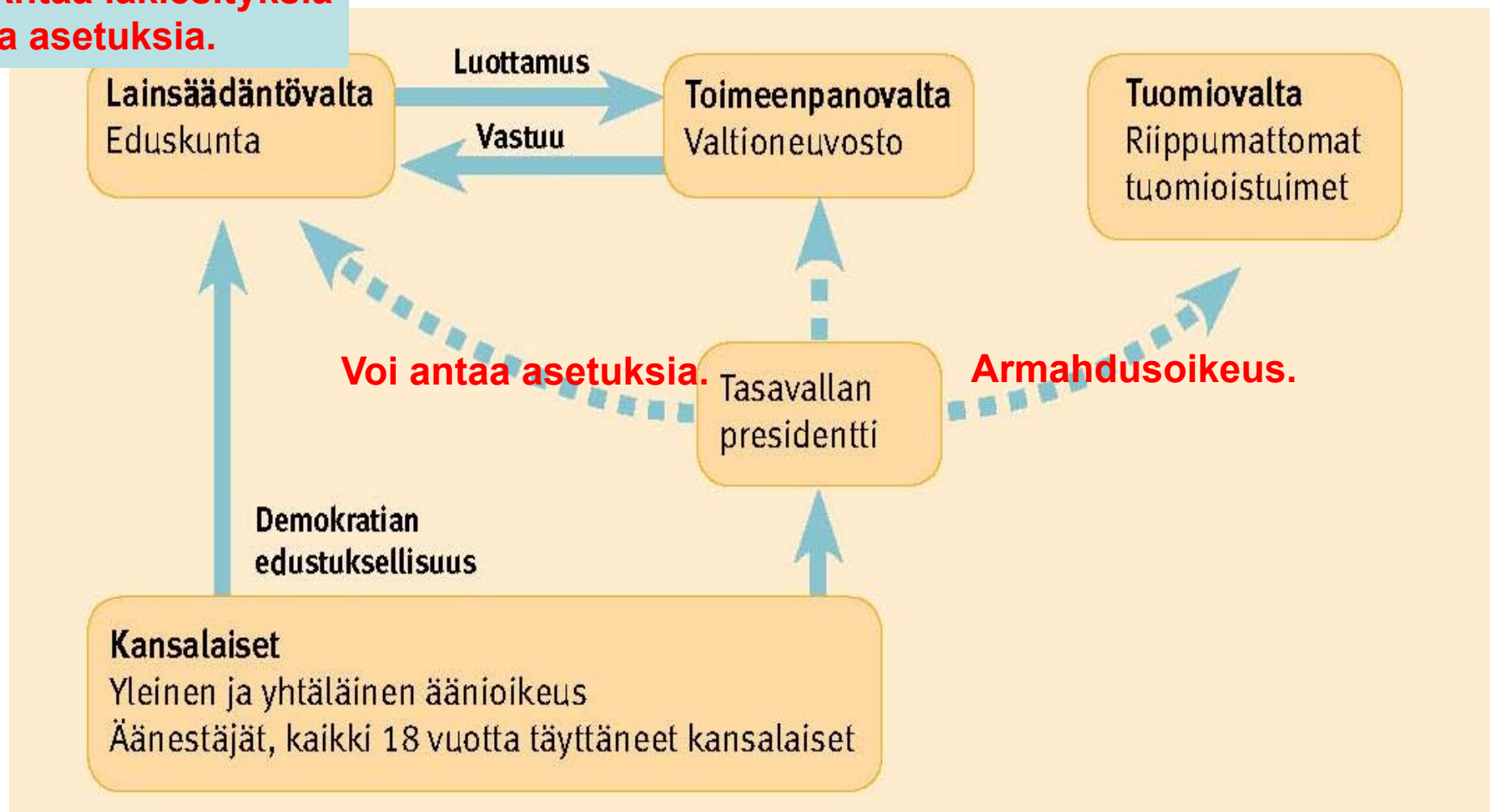
2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

Lähtökohta:

- Perustuslain mukaan valtiovalta kuuluu kansalle, jota edustaa vaaleilla valittu eduskunta.
- Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako perustuu **vallan kolmijako-oppiin**.

Vallan kolmijako

**Antaa lakiesityksiä
ja asetuksia.**

K2017/1

1. Vallan kolmijaossa **lainsäädäntövalta**, **toimeenpanovalta** ja **tuomiovalta** on erotettu toisistaan.
2. Suomessa
 1. **lainsäädäntövaltaa** käyttää eduskunta
 2. **hallitusvaltaa** presidentti ja valtioneuvosto
 3. **tuomiovaltaa** riippumattomat tuomioistuimet
- Eri toimielimet kantavat vastuuta eri asioista.
- Jakoa lieventää Suomessa etenkin **parlamentarismi**: hallitusvaltaa käyttävä laitos nauttii lainsäätäjien luottamusta.

3. Periaate johdetaan valistusfilosofi Montesquieun 1700-l ajatuksista.

- **Vallanjaon ideana on vallan jakaminen vastapainona vallan keskittämiselle.**
- **Suomessa perustuslaki säätelee valtioelinten sekä tuomioistuinten vallan ja tehtävät.**

K2017/1

Muuta:

- Suomessa ministerit ovat yleensä samaan aikaan kansanedustajia
- valtioneuvoston ja presidentin käsissä on myös lainsäädäntövaltaa (asetuksenanto-oikeus)
- presidentillä tuomiovaltaa (armahdusoikeus).
- EU?

2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

Eduskunnan tärkeimmät tehtävät:

- säättää lait
- päättää valtion talousarviosta
- päättää verotuksesta
- valitsee pääministerin
- valvoo hallituksen toimintaa
- hyväksyy kansainväliset sopimukset

2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

Valtioneuvoston tärkeimmät tehtävät:

- johtaa koko valtionhallintoa
- valmistelee lakiesitykset
- valmistelee valtion tulo- ja menoarvion
- valmistelee asioita tasavallan presidentin ratkaistavaksi
- panee toimeen eduskunnan ja presidentin päätökset
- pyrkii hallitusohjelmansa toteuttamiseen
- seuraa ja ohjaa yhteiskunnan kehitystä
- vastaa käytännössä EU-suhteista

Lisäksi lyhyesti poliittisen järjestelmän ydin:

- **Kansa valitsee eduskunnan**
- **Eduskuntavaalien suurin puolue muodostaa hallituksen**
- **Yleensä enemmistähallitus:
luottamus/epäluottamus**
- **Äänestystilanteissa puoluekuri?**
- **Presidentin, hallituksen ja eduskunna
toimivallat yleisesti?**
 - esim. kuka edustaa Suomea EU:ssa, NATO:ssa,
miten presidentin yhteys VN:oon ja
eduskuntaan on järjestetty?

2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

- Eduskunta säätää ja hallitus toimeenpanee lait.
- Hallitus valmistelee budjettiesityksen, johon eduskunta voi tehdä muutosehdotuksia ja jonka se hyväksyy.
- Parlamentarismin periaatteen mukaan eduskunta valvoo hallituksen toimintaa ja voi tarvittaessa erottaa sen.
- Eduskunta valitsee pääministerin.
- EU-asiat ovat hallituksen vastuulla, mutta valtioneuvoston on kuultava eduskuntaa EU:ssa käsiteltävistä asioista.
- Valtioneuvosto valmistelee eduskunnan käsiteltäviksi tulevat asiat, esittelee eduskunnan hyväksymät lait presidentille vahvistettaviksi ja panee tehdyt päätökset täytäntöön.

2020S/1: Eduskunnan ja hallituksen välinen vallanjako Suomessa

- Valtioneuvosto johtaa ulkopolitiikkaa yhdessä presidentin kanssa.
- Eduskunta hyväksyy kansainväliset sopimukset ja päättää sodasta ja rauhasta.
- Oppositio puolueiden tehtävä on kyseenalaistaa hallituksen politiikkaa.
- Eduskunta voi mittauttaa hallituksen tai yksittäisen ministerin luottamuksen tekemällä välikysymyksen, mutta enemmistöhallitus ei yleensä kaadu siihen.
- Käytännössä valtaosa eduskunnan päätöksistä perustuu hallituksen esityksiin, esim. suurin osa lakialoitteista tulee hallitukselta.
- Pääministerin aloitteesta presidentti voi hajottaa eduskunnan.